

**ÚSTAV ETNOLOGIE FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY
KARLOVY V PRAZE**

Autorka bakalářské práce: Kateřina Vacková
Název bakalářské práce: Native Art as a Source of Cultural Memory. Case Study of
Māori Toi moko
Obor studia: kulturologie
Oponent bakalářské práce: doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Předmětem předložené bakalářské práce je teoretická analýza kultury Māori se zvláštním zřetelem k procesu navrácení *Toi moko* (též někdy nevhodně označované *Mokomokai*, *Moko mai*, *Mahanga pakipaki* aj.), tedy mumifikovaných tetovaných hlav, které plnily v kultuře Māori významné funkce. Autorka nejdříve provedla exkurz do historie osídlení Nového Zélandu a popisuje příchod Māori na ostrovy a jejich subsistenční strategii. Díla renomovaného archeologa a antropologa Patricka Kirche by myslím mohla být pro zpracování této části bakalářské práce prospěšná.

Logicky autorka bakalářské práce provedla rozbor souvisejících kulturních prvků s důrazem na nativní umění (přirozeně zvláštním pozornost věnovala tetování), uspořádání tradiční společnosti Māori, koncepty *mana*, *tapu* a *utu* aj. Pro další případnou práci na tématu, doporučuji autorce pro výklad uspořádání tradiční společnosti Māori sáhnout po autoritativní práci Goldmana (*Ancient Polynesian Society*), která dává širší a užitečný komparativní pohled na strukturu společností Polynésie. Přestože Codrington byl prvním autorem, který se detailně věnoval rozboru *mana* (učinil tak již v roce 1881 a ještě jednou v roce 1891), jeho práci je dnes potřeba brát jako spíše historický a etnografický dokument. Podal totiž poněkud zjednodušený výklad pojmu. Je *mana* substance, nebo proces, příčina, nebo účinek etc.? Dobrý přehled problematiky by autorce nabídl Bradd Shore (studie *Mana and Tapu*). Společně s pojmem *tapu* se jedná o charakteristický prvek polynéských společností vůbec, a to díky šíření lidských populací na ostrovech Polynésie z jednoho centra, jak dokládají polynéské jazyky a genetický profil místních populací.

Kompetentním způsobem autorka provedla výklad „nativního umění“ s důrazem na Māori. Opřela se při tom o relevantní zdroje. Problematika „umění Polynésie“ se dlouhodobě těší

zájmu antropologů, věnovali se mu již klasikové jako Ralph Linton (*Primitive Art* či *Arts of the South Seas* spolu s Wingertem) nebo Margaret Meadová, které se v útlém díle *The Maoris and their Arts* (1928) věnovala přímo Māori. Autorka s tímto „antikvárním“ textem (nijak překvapivě) nepracuje, opřela se podle mého soudu o klíčové autory (Gell, Morphy a mnozí další).

Zajímavým způsobem se autorka snaží zvolené téma uchopit konceptem kulturní paměti. V úvodu konstatuje, že bude pracovat především s pojetím, které rozvinul Jan Assmann. Správně však operuje také s tezemi průkopníka tohoto konceptu Maurice Halbwache. Autorka předkládá tezi, že nativní umění je zdrojem kulturní paměti. Domnívám se, že tuto pasáž měla autorka více rozvinout a podložit svou tezi. Doporučuji, aby se autorka na tuto problematiku zaměřila v průběhu vlastní obhajoby. Autorka správně upozorňuje na skutečnost, že již v prekontaktním období Nový Zéland obývaly vysoce kompetitivní kmeny, jejichž vzájemné ozbrojené konflikty eskalovaly díky importu evropských palných zbraní. Jinými slovy, Nový Zéland se tehdy vyznačoval vysokou rozmanitostí kmenů (*iwi*). Nejedná se zde tedy o vynalézání Māori jako jednoho národa a reifikaci jejich kultury prostřednictvím značné vládní podpory Māori studies a mnoha programů a pobídek? Považuji za vhodné vyzdvihnout skutečnost, že se autorce prostřednictvím komunikace s novozélandskými institucemi podařilo zmapovat aktuální stav navrácení *Toi moko* a jejich současnou lokalizaci. Spatřuji v tom jeden z přínosů této bakalářské práce.

Předložená práce splňuje kritéria kladená na tento typ závěrečných kvalifikačních prací. Autorka řešila zvolené téma srozumitelným a čistým stylem v anglickém jazyce. Práce má logické uspořádání, autorka se opřela o relevantní odborné zdroje, na něž až na výjimky odkazuje v souladu s normou (například u odkazu na Bankse na str. 22 chybí uvedení stran), seznam literatury není zpracován podle normy. Předchozí upozornění na další odborné zdroje jsou z mé strany jen doporučením, pokud se bude chtít autorka tomuto tématu dále věnovat. Autorka se snaží o teoretické ukotvení, formuluje cíl práce, postrádám však výzkumnou otázku, naznačena je podle všeho v závěru (sic!), který sám o sobě postrádá atributy závěru kvalifikační práce (shrnutí dosažených výsledků). Přes uvedené výhrady doporučuji práci k obhajobě.

	1	2	3	4
--	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	1			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	1			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	1			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

		2		
--	--	---	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	1			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	1			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

X				
---	--	--	--	--

Využití praktických zkušeností

X				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešení problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

X				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	1			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

X				
---	--	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	1			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost

výsledků v praxi

	1			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce
(publikace, referáty, apod.)

	1			
--	---	--	--	--

Doporučuji k obhajobě

2. 9. 2014

Doc. PhDr. Martin Soukup, Ph.D.